

VitraHaus

Herzog & De Meuron: Weil am Rhein

foto: Iwan Baan@Vitra

Ono što se prvo primeti ulaskom u pravi mali arhitektonski raj – *Vitra Campus* u mestu Weil am Rhein jeste tek izvedeni objekat *VitraHaus*, koji su osmisili poznati švajcarski arhitekti Herzog & De Meuron. *VitraHaus* je poslednji u nizu objekata čuvenih arhitekata, koji čine ovaj specifični kampus.

U velikom požaru 1981. godine većina fabričkog kompleksa kompanije *Vitra* (izgrađenog 1950. godine) bila je potpuno uništena. Od tada uprava fabrike pristupa izradi novog plana kampusa, koji se odlikuje heterogenom arhitekturom. Vlasnici *Vitre* su želeli da dovedu svet u Vail (Weil) izgradnjom jedinstvenih objekata, koji predstavljaju vrhunske domete savremene svetske arhitekture. Arhitektonska inspiracija u ovaj gradić stiže iz Los Andelesa, Londona, Tokija i Porta.

U okviru *Vitra* kampusa nalazi se *Muzej dizajna – Vitra* (*The Vitra Design Museum*), prvi objekat koji je čuveni američki arhitekta Frank Gehry napravio van Amerike 1989. godine. Japanski arhitekta Tadao Ando je u sklopu kampusa konstruisao prvu zgradu van Japana – *Conference Pavilion* 1993. godine. Fabričke objekte u okviru kompleksa projektuju: Nicolas Grimshaw 1981/86. godine; Alvaro Siza 1994. godine i SANAA kompanija 2010. godine. U okviru kampusa objekte grade: Richard Buckminster Fuller 1978/2000. godine; Jean Prouvé 1953/2003. godine; Jasper Morrison – *Bus Stop* 2006. godine i Zaha Hadid – *Fire Station* 1993. godine.

Prethodna aktivnost kompanije bila je fokusirana na proizvodnju kancelarijskog nameštaja, ali su njeni čelnici, vodenim duhom novog vremena, uveli novine u proizvodnju. Ciljna grupa kompanije postaju individualni kupci koji se interesuju za dizajn. U januaru 2004. godine, u okviru firme Vitra formirana je kolekcija proizvedenog nameštaja, koja obuhvata klasike dizajna i produkte savremenih dizajnera, pa je bilo potrebno formirati novi izložbeni i prodajni prostor. 2006. godine od strane kompanije izabrani su renomirani projektanti Herzog & De Meuron da osmisle novi atraktivni objekat muzejskog, prodajnog i izložbenog karaktera – *VitraHaus*. Ovim zdanjem, svečano otvorenim početkom ove godine, Vitra Campus se integriše u svetsku arhitekturu, kreiranu u ateljeu čuvenih arhitekata Herzoga i De Meurona u Bazelu. Objekat pruža osećaj dobrodošlice zahvaljujući arhetipskoj formi tradicionalne kuće koja se javlja u arhitekturi rezidentalnih objekata širom sveta.

Naziv Vitra potiče od reči *vitrina* (*vitrine*, nem.),

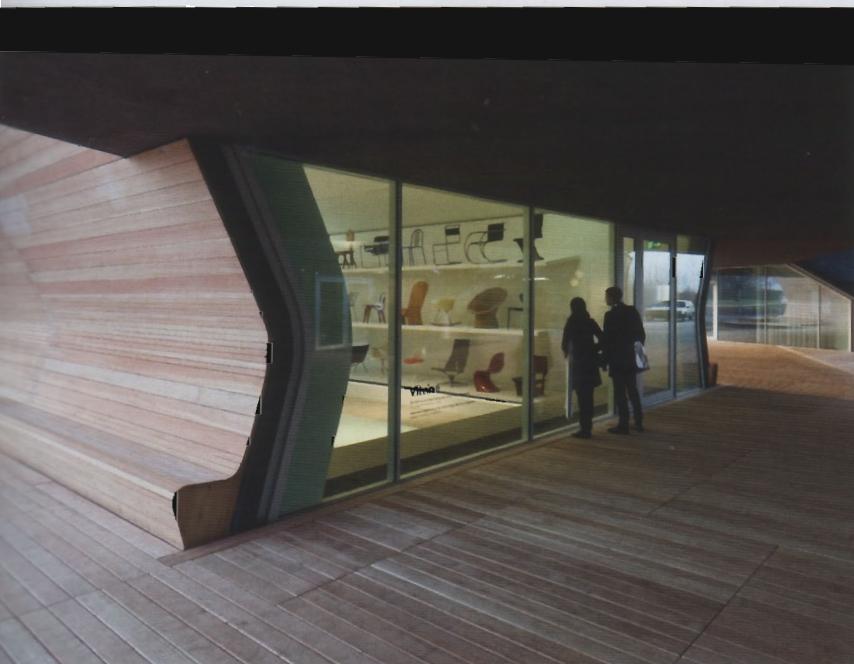
a deo objekata upravo služi kao izložbeni prostor za stolice koje su postavljene u klasične vitrine. Poseta *VitraHausu* je poput puta kroz istoriju dizajna. Nameštaj i objekti Vitra kolekcije podeljeni su u dve zone: zonu životnog i zonu radnog prostora. Izloženi nameštaj potpisuju legendarni dizajneri 19. i 20. veka: Charles & Ray Eames, George Nelson, Isamu Noguchi, Jean Prouvé i Verner Panton. Njima se pridružuju savremeni dizajneri nameštaja Maarten Van Severen, Ronan & Erwan Bouroullec, Antonio Citterio, Hella Jongerius, Jasper Morrison i drugi.

Arhitekte su tokom kreativnog procesa istegli osnovnu formu i iskombinovali je sa serijom "kuća" koje se presecaju. Na taj način oni se pomalo "podsmehuju" klasičnoj "statičnoj" arhitekturi. Rezultat je enterijerski prostor udobnih proporcija i domaće atmosfere, dok volumeni koji se sekut formiraju dramatične uglove i perspektive. Objekat je praktično oslobođen fasada, da bi se postigla otvorenost ka prirodi koja ga okružuje.

Arhitektura VitraHausa donosi posetiocu brojna iznenađenja, nudeći pogled na okolne vinograde na brdu Tullinger, Vitra Campus, gradove Basel i Alzas. Novoizgrađeni objekat zauzima severni deo parcele i uspostavlja dijalog sa već postojećim objektima: Muzejom dizajna i Paviljonom za konferencije.

Koncept VitraHaus povezuje dve teme koje proizilaze iz arhitektonske prakse Herzog & De Meuron: temu kuće kao arhetipa i temu ukrštenih volumena. Pet spratova objekta čini 12 volumena u obliku naslaganih kuća. Pet "kuća" je postavljeno u osnovi, a ostalih sedam su poređane jedna preko druge. Svaki od strukturalnih oblika je poduprт i ojačan gredama, od kojih su neke konzolne, duge čak 15 metara. Tako je formirana trodimenzionalna struktura koja se sastoji iz gomile "kuća". Maksimalne dimenziјe strukture su: 57 metara dužine, 54 metra širine i 21,3 metra visine. Namena arhitekata nije bila da stvore horizontalnu zgradu, već vertikalno orientisanu strukturu, iz koje se pruža pregled na okolne predele i koja postaje svetionik za okruženje.

Boja spoljne fasade je boja uglja, a njome su arhitekti postigli povezivanje objekta sa zemljom i okolnim pejzažom. Kao mali grad, sastavljen iz vertikalnih slojeva, VitraHaus predstavlja ulaz u kampus, iako u uobičajenom smislu nije formiran i ne može se videti prilaskom objektu. U zgradu se ulazi pre stvarnog ulaska u unutrašnji prostor – preko drvenog platoa.

Drveni podovi spolja, napravljeni od lokalnog drveta, definišu otvoreni prostor oko kojeg je grupisano pet osnova "kuća" koje funkcionišu kao izložbene i konferencijske prostorije. U prizemlju su smešteni i lobi, recepcija, knjižara, garderoba i kafe sa otvorenom letnjom terasom, dok se na spratovima nalaze izložbeni prostori.

Ambijent individualne porodične kuće, koja je apstrahovana – pojednostavljena, preovlađuje enterijerom objekta i kao takav posetiocima pruža osećaj toplog doma. Unutrašnji prostor nije organizovan samo u ugaonim sekcijama, karakterističnim za individualne porodične kuće, već i sekundarnim, geometrijskim konceptom. Naime, sva stepeništa sastoje se od ekspanzivnih, organskih, krivudavih oblika koji traže svoj put kroz nivoе zgrade, ponekad blokirajući, a ponekad otkrivajući nove pogledе. Lift vodi posetioce do četvrtog sprata, gde počinje kružna tura. Iz izložbenih prostorija pruža se izuzetan pogled na brdo Tullinger. Na suprotnom kraju, gde je stakleni front redukovani, kako bi se formirala terasa spolja, otvara se panorama Bazela. Orientacija svake od "kuća" upravo je određena pogledom na okruženje.

Prolazeći kroz prodajni i izložbeni prostor, posetioci mogu otkriti nove "kućne ambijente", ispunjene nameštajem poznatih dizajnera i kreirati svoj izbor. U okviru svake prostorije postoji digitalni katalog sa podacima o nameštaju koji se prodaje. Svaki posetilac dobija karticu sa kodom, na kojoj se nalaze podaci o objektu (autor, metode proizvodnje, kontrola kvaliteta, analiza trajnosti, paleta boja, itd.); može čak i direktno naručiti proizvod i memorisati u svoju karticu.

Zidovi enterijera obojeni su u belo da bi izloženi nameštaj bio u prvom planu. Iz ovog, vetikalno-dominantnog objekta u kampusu sagleda se pejzaž i fabrički kompleks. U isto vreme, kroz staklene zabate moguće je potpuno i čisto videti izložene eksponate sa spoljne strane. Na taj način se došlo do preplitanja unutrašnjeg i spoljašnjeg prostora i dva tipa forme: ortogonalno-poligonalne, koja se vidi spolja, i organske, koju čine iznenadenja u unutrašnjosti "tajnog sveta", sa sugestivnim karakterom poput labyrintha.

Kroz ovu petospratnicu posetioci se ipak fluidno, sa lakoćom kreću i doživljavaju u potpunosti novokreirani *Vitra kosmos*.

Piše: dipl. ing. arh. Ana Mikić D'Apuzzo